

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

38. Queicuni aulici & Regni admin. scelera, laqueus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

37.
Regis æqui-
tas Iagax cō-
tra venal-
s
consiliarios.

templorum mentio persuasit, & audentiores cæteris Mandarini duo Taolij, libellum Regi aduersus Gueicunum porrigunt, Gueicunus Colaos de suo periculo admonet; qui minime dubij se cum illo casuros, cuius fortuna stabant, auctores Regi fiunt, in duobus illis exemplum edat iniqui ingenij, ne quid tale cæteri audeant, non posse imperij Ministros, maximè supremos, vitare odia; quin eo grauius his laborare, quo ipsi sanctius publicam rem gerunt, nisi eos defendat majestas Principis cuius causa priuatorum iras, & publici subeunt, futurum vt sibi potius quam publico caueant. Rescripsit Colais Rex, Mandarinos duos, indè potissimum commendans vnde illos iudicarent reos, ex quo facile intellectum quod erat proximè futurum: vt percipit de Rescripto, tùm verò impluere in aulam aduersus Gueicunum libelli, atrocium accusationum, quarum enormitas vbique notissima cognitione ampliori non egebat; præter alias peiores, sed non adeò notas. Quibus primum id actum, vt omnis illa fœx Gueicunæ spadanum factionis palatium purgaret. Indè gradu deiecti quos Mandarinorum indignos pedibus Gueicunus imposuerat eorum capitibus, iisque suffecti quos loco monerat; inter quos Præses consilij bellici in aulam reuocatus ex qua paulò ante, latrociniorum in patriam thesauros exportarat, ignominiaè impar eam, in reditu voluntario laqueo anteuerit: aurei duo milliones, latronis spoliū, fisco Regio addicti. Gueicuno commissum Regis mortui funus, ominosum ministerium homini palam reo; quod vtramvis in partem acceperit, stolidè profus ab Rege petit, vt turbam propinquorum quos in fastigia honorum extulerat, in lutum vernaculæ fortunæ remitteret, neque id illi rex abnuir; petenti concessit, quod pati debuit vel inuitus: haudquaquam tamen id assecutus est vt poenas miseri, eius criminum darent, & extinguerent in iis Regis ira; aliquantò post suspicionem sibi fortuitò motam Rex volens discutere, rationes thesauri Regij suscepit retractandas, quas vt comperita Gueicuno, pretiosissimis maiorum emunctas margaritis, quarum singulæ instar erant integri thesauri, deceroria sententia, trium pronuntiauit reum, Potestatis regis ambitiosè vsurpat; crudelitatis sanguinariaè adactis ad inferendas sibi manus, aut morte inhonesta punitis Mandarinis; thesauri denique Regij expilati. Ob hæc scelera iussit Funcanum patriam suam repetere in Prouincia Pechinensi; in eius conspectum venerat, cum dux præsidij militaris qui tuto ducendum acceperat, scriniolum ipsi offert perelegans, cum incluso ad fauces frangendas laqueo, & optione illius aut sibi aptandi sine mora; aut cerrè; reliqua verborum inductus repente carnifex conspectu suppleuit; Gueicunus esse sui carnifex maluit quo planè habere peiorem non potuit. Secutus est eum haud multò melior, alter Eunuchus; conquisiti, clausi torrique cognati, facti sunt de rebellionem quam moliebatur, hanc etsi tacuerant, ea solum affecti sunt pœna vt remitterentur in sua mapalia inopes & nudi, millionum octo aureorum summa, in

fiscum

38.
Gueicuni
aulici & Re-
gni admin.
scelera, la-
queus.

fiscum rediit ex vnius tantum spoliatione, quibus aliorum cum gaza immani coniunctis, diuitem se Princeps quilibet non falso iactasset; verum ad opes Gueicuni, tam nihili erant, ut qui eas computant scriptores, non in summam, sed in admirationem, stuporemque concludant. Morte scelestissimi hominis Pechini nuntiata iussit Rex templam famosissimi prædonis gloriæ, vbiuis constructa dirui; diuendi templorum materiam; statuas in cinerem redigi, eius honoris vestigia omnia aboleri, utpote regno contumeliosa; castigauit Proreges & alios qui virtuti eminentissimæ debita monumenta, vilitate mancipij, & tyranni sceleribus, adulatione improba fœdassent. Vindictam clausit dedecoris Regij, Chepea (Chepapam alij scripsere) Regis mortui nutrix, Gueicuno intima, forma & blanditiis potens, quo siue alio quouis philtro Regem irretierat suis amoribus euaseratque de amica in dominam, præ qua Rex uxorem Reginam habebat pro famula. Erubescibat Regnum, ad impudentissimi Scorti, quæ narrabantur propudja; quibus obtegendis, Regi Gueicunus edictum dictauerat, ne alia quam sanctæ Dominæ appellatione vocaretur. Postquam verò nouus Imperator, lue illa spadonum Gueicuno addictorum, Regiam liberauit; de Chepea etiam cognosci præcepit, quæ quod & femina, & Germani Regis demortui nutrix, inopia solum & exilio plectebatur, nec mutabat Rex clementem sententiam, etsi præter alia in eius thesauro, margaritarum immensitas pondus conficeret librarum quinque, & triginta; ut autem Reginæ diadema, etiam in iis comparuit (quod capitale est à quoquam teneri) præclusus est omnis ad misericordiam aditus. Centum plagis à Rege damnata est, quibus si adhuc superesset, quinquaginta iis adderentur, illa multò paucioribus quam centum necata est, Regina vidua pœnam adulteræ suis oculis bibente. Corpus à carnificibus extra palatium crematum; cinis extra urbem in auras sparsus.

Hic Tiencij Regis infelicissimus, Gueicuni, & Chepeæ gratiosorum eius finis, omnium exceptus gaudiis, iusta boni communis vindicta, priuatam misericordiam pellente. Christianis quoque Gueicuni mors magno lucro fuit, quod eo viuente fas esset nemini in cœtibus dicere, sed derineretur omnis Patrum labor priuatis colloquiis per quæ tamen ringentibus inferis nongentos octodecim ethnicos expiandere sacro baptisinate; inter novos campos, nouis initiatos Evangelij satibus, Rodrigus Figheredus illum aperuit quo in oppida & pagos Nimpò excursum est, è regione Iaponiæ. Decem illic & nouem diebus, ethnicos octoginta Christianis adiunxit, longè plurimos eodem desiderio incendit, quoad sibi aut alteri liceret incepta perficere. In Prouincia Scensij fudit se latius Christi fides, quod à Gueicuno, & aula distaret longinquius, templum illic ædificatum est in vrbe Chiancco, ab eo quem pridem meminimus Sephano viro sancto. Restituta demum noui Regis exordio Pechini, aulæ dignitate, redditisque vrbi

& gradui Mandarinis, amicos in iis nostros recepimus, Christiana res suos defensores, quorum tamen (sic Deo placitum) vnum nobis hic annus abstulit, toties dictum, nunquam satis laudatum Doctorem Michaëlem quo (si fortè Paulum excipies, nullus Societatis Patet amantior; Christianæ rei generosius exemplar; & memoria dignus quantacumque illum hoc anno valeo apud posteros ornare.

39.
Doctores
Michælis
virtutes he-
spice.

Hunc P. Lazarus Cattaneus; ab errore ad Dei notitiam transtulit, naclúsque animum intelligendi acumine, & amplitudine rectæ mentis singi ad sublimia, & magna idoneum, elaboravit illum peculiari cultu, eoque breui virtutis prouexit, vt suspicerent in illo Christiani religiosum virum habitu seculari, & Mandarinum ornatu Apostolum. Hinc illa eius propriè laus duplex, oïores nominis Christiani, odisse penitus; æstimatores & amicos, tametsi ethnicos obseruare magnique facere. Hanc denique ipsius patria tritum erat, inter viros Doctorem Michaëlem; inter feminas Leonis vxorem; eius aulæ esse sanctissimos, summæque venerandos. Ex quo illi beata & immortalia, Christiana in luce patuerunt, & quæ illuc eniti necessariò deberet; vidit simul quantos afferre animos oporteret, ad tenendam constanter sanctimoniam cursus propositi, & quicquid aliis fieret, sibi quanta secum pugnantem violentia, qui annos quinque supra quinquaginta, in simulachrorum obsequio egisset, solutissimis voluptatibus inquinatos, nec procliuitatem ad eas insanam, perinde aqua baptismi eluisset, vt Deorum errores planè absterferat. Eam ob rem ad robur gratiæ quam diuino ex fonte hauserat, confidebátque sibi fortiter adfuturam diffidentem sui duramque adiunxit custodiam, & sanctam in corpus velut domesticum proditorum iuravit barbariam, amoris procul non modo allucis, quibus illud mulisset illecebris, sed assiduo vexans domusque cilicio, sistensque se sibi habitu peccatoris. Cum enim Huguanam sub Protege administraret Prouinciã, tribunal conscensurus cilicio muniebat sese, vt conferto coram de genibus populo, ipsisque adè agnatis Regij sanguinis tremendus, memor esset, se quoque peccatorem, & diuino reum adstare tribunali, nec illa terribili & superba (qualis est apud Sinas) throni sui ebrius maiestate insoleceret aliquando. Prius tamen quam se rei cuiusdam applicaret, quotidie mane tempus non modicum cum Deo exigebat, digerebátque illo teste diei totius ordinem; sed accessuro ad sacrum epulum (quod nisi dierum aliquot afflictationibus variis paratus non solebat) precandi mensuram non describebat tempus sed ardor animi; ieiuniorum formam & spatia more nostro, ac modo retinuit semper, quanquam sint etiam solitariis illis sui carnificibus Bonziis ægrè tolerabilia, & priores duæ ieiunij maioris hebdomadæ, in vertentem annum apud Sinas cadant, flagrantque tunc, & narent conuiujs; nec ante annum septuagesimum, vllam adhibuit ieiunio suo moderationem, nisi monitu Patris quo animi sui ductore utebatur: quanta enim illi quicumque is foret religione pareret in omnibus,

vel